

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

4 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de procurorul în procuratura de circumscripție Chișinău, Tăut Dorina, și de avocatul Doroftei Roman în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 11 decembrie 2018, în cauza penală privindu-l pe

RADIOLA Denis XXXXX, *născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 29.06.2018 – 18.10.2018;

Instanța de apel: 14.11.2018 – 11.12.2018;

Instanța de recurs: 25.09.2019 – 04.12.2019.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, din 18 octombrie 2018, Radiola Denis a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (4) lit. b) Cod penal și cu aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 8 luni, în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de gestionare a substanțelor chimice și farmaceutice, pe un termen de 2 ani.

Totodată în temeiul art. 90 Cod penal, pedeapsa stabilită lui Radiola Denis, prin prezenta sentință, a fost suspendată condiționat cu o perioadă de probă de 1 an și nu va fi executată dacă condamnatul în termenul de probațiune nu va comite o nouă infracțiune și prin purtarea exemplară va confirma încrederea acordată, totodată, obligându-l pe Radiola Denis să nu-și schimbe domiciliul fără consimțământul organului care exercită controlul asupra comportării celui condamnat. Termenul de probațiune a fost calculat de la data pronunțării sentinței.

A fost încasat de la Radiola Denis, în beneficiul statului, cheltuielile de judecată în mărime de 1680 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, Radiola Denis, la 17.04.2018, aproximativ la ora 03:25, aflându-se în automobilul de model „Daihatsu Cuore” de culoare sură, cu n/î XXXXX, pe XXXXX, fiind suspectat în consum de

droguri a fost verificat și în urma controlului a predat benevol 2 folii de staniol, în care era o masă vegetală de culoare cafeniu-gălbuie, bine mărunțită, cu miros specific, care conform raportului de constatare tehnico-științifică nr. 34/12/1 -R-2039 din 18.05.2018, reprezenta produs etnobotanic ce conținea cannabinoidul sintetic 5-fluoro ADB, care constituia analog al substanței AKB 48, care este inclusă în Tabelul 1 al substanțelor stupefiante și substanțele psihotrope neutilizate în scopuri medicale, Lista nr. 2 - Substanțele stupefiante, aprobată prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1088 din 05 octombrie 2004, cu masa totală de 7,35 g, care conform listei substanțelor narcotice aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 79 din 23.01.2006, constituie proporții deosebit de mari.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, a fost atacată cu apel de către avocatul Doroftei Roman în numele inculpatului, care a solicitat casarea acesteia în partea individualizării și aplicării pedepsei, precum și a încasării cheltuielilor judiciare cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să-i fie aplicată pedeapsa lui Radiola Denis prin prisma art. 79 Cod penal, sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității sau amendă în limitele art. 64 Cod penal.

În argumentarea apelului declarat, avocatul Doroftei Roman a invocat următoarele:

- sentința primei instanțe este neîntemeiată în partea stabilirii pedepsei și încasării cheltuielilor judiciare;

- consideră nefondată revindecarea procurorului în partea ce ține de încasarea sumei de 1680 lei de la inculpat, în folosul statului, cheltuiți pentru efectuarea expertizei chimice ordonate de către OUP, fiind de opinia, că costul expertizei urmează a fi încasat din contul bugetului de stat;

- ca atare, în toate cauzele care au ca obiect de instrumentare infracțiunile legate de traficul de substanțe narcotice pentru determinarea tipului de droguri, precursori, etnobotanice și analogii acestora, a proporțiilor acestora, a denumirilor și proprietăților lor, a originii, modului de preparare, prelucrare, precum și pentru stabilirea apartenenței plantelor la cele care conțin droguri, precursori, etnobotanice și analogii acestora ce constituie obiectul acțiunilor criminale, sunt necesare cunoștințe speciale, iar organele de urmărire penală pentru justa soluționare a cauzei trebuie să dispună de concluziile unei expertize, efectuate doar conform metodicii aprobate de Comitetul permanent de control asupra drogurilor de pe lângă Ministerul Sănătății al R. Moldova, care se vor aprecia în cumul cu alte probe, pentru a stabili adevărul și a putea conchide asupra vinovăției sau nevinovăției persoanei deferite judecătii;

- în situația când efectuarea expertizei a fost dispusă de către organul de urmărire penală pentru acumularea probatoriului, plățile necesare pentru efectuarea acesteia urmează a fi achitate din contul mijloacelor bănești ale bugetului de stat, nu din contul inculpatului. Or, atare acțiuni procesuale, adică cele ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, trebuie puse în sarcina părții acuzării și nu urmează a fi achitate de inculpat, după cum pledează procurorul;

- având în vedere prevederile art. 142 alin. (2) Cod de procedură penală, art. 75

alin. (3) al Legii nr. 68 din 14.04.2016, din materialele dosarului, se constată că prin ordonanța ofițerului de urmărire penală a fost dispusă efectuarea expertizei chimice, în vederea stabilirii substanțelor chimice. La caz, reieșind din analiza textuală a sentinței se constată că instanța a admis demersul procurorului de a încasa cheltuielile de judecată în cuantum de 1680 lei de la inculpat, considerând că, în acest aspect, inculpatul a solicitat numirea expertizei;

- instanța de fond neîntemeiat a respins poziția apărării, că aceste cheltuielie sunt suportate de către organul de urmărire penală, care și are atribuția de a administra probele în vederea probării/combaterii acuzației aduse, însă aceste cheltuieli nu sunt de natura de a fi puse pe seama inculpatului Radiola Denis, or cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt evidente și necesare pentru a demonstra existența/lipsa bănuielii rezonabile privind săvârșirea infracțiunii;

- astfel, aceste cheltuieli sunt puse pe seama statului prin intermediul organelor de resort care pornesc urmărirea penală și se compun din cheltuieli evidente și necesare în vederea constatării faptei infracționale, însă nu constituie cheltuieli suplimentare suportate de către organul de urmărire penală sau de către instanță, în legătură cu efectuarea urmăririi penale sau judecarea cauzei;

- sentința nu cuprinde motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței, privind încasarea cheltuielilor judiciare de la inculpatul Rodiola Denis;

- inculpatul a comis pentru prima dată o infracțiune gravă, nu s-a eschivat de la prezentarea în ședințele de judecată în instanța de apel, a conlucrat cu organul de urmărire penală și a ajutat la descoperirea infracțiunii, s-a căit sincer și a solicitat examinarea cauzei în baza art. 364¹ CPP;

- prima instanță incorect a conchis că în privința inculpatului Radiola Denis, nu sunt aplicabile dispozițiile art. 79 alin. (1) Cod penal;

- astfel, apelantul conchide, că împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de fond a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de apărare, că sentința contestată nu conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția în latura cheltuielilor judiciare.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 11 decembrie 2018, apelul avocatului Doroftei Roman în interesele inculpatului a fost admis parțial în partea stabilirii termenului de probațiune și încasării cheltuielilor de judecată, cu casarea sentinței în acea parte și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță .

În temeiul art. 90 alin. (1) Cod penal, pedeapsa cu închisoarea stabilită lui Radiola Denis, a fost suspendată condiționat cu stabilirea termenului de probațiune de 1 (unu) an, cu dispunerea neexecutării pedepsei aplicate dacă, în perioada de probațiune condamnatul nu va săvârși o nouă infracțiune și, prin respectarea condițiilor de probațiune va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.

Solicitarea procurorului cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 1680 (una mie șase sute optzeci) lei, a fost respinsă. În rest s-a dispus menținerea sentinței atacate.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, consideră necesar de a admite apelul avocatului Doroftei Roman în interesele inculpatului prin casarea parțială a sentinței în partea stabilirii termenului de probațiune și a încasării cheltuielilor judiciare, pronunțând o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță în această parte.

Instanța de apel a considerat că instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatului Radiola Denis care a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc, dând faptei săvârșite încadrarea juridică corespunzătoare materialului probator administrat.

Curtea de Apel a conchis că instanța de fond la stabilirea categoriei pedepsei, corect a aplicat prevederile legale și, în conformitate cu prevederile art. 7, 75 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, precum și de scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Instanța de apel a considerat ca fiind nejustificată solicitarea apelantului privind stabilirea unei pedepse penale mai blânde, sub formă de amendă sau muncă neremunerată în folosul comunității deoarece prima instanță a motivat în totalitate concluzia sa și necesitatea aplicării inculpatului a pedepsei cu închisoare, cu suspendarea executării pedepsei.

De asemenea, instanța de apel a respins ca nefondat argumentul apelantului potrivit căruia, prima instanță încorect a conchis că în privința inculpatului Radiola Denis, nu sunt aplicabile dispozițiile art. 79 alin. (1) Cod penal, fără a constata prezența în cauză a circumstanțelor excepționale, și anume că: inculpatul și-a recunoscut vinovăția în comiterea infracțiunii imputate, a înlăturat consecințele infracțiunii, a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, are o vârstă fragedă,.

Curtea de Apel a considerat că, circumstanțele invocate de către partea apărării, în apelul depus, nu pot fi apreciate ca fiind circumstanțe excepționale ce ar justifica aplicarea unei pedepsei mai blânde, de altă categorie.

Cu atât mai mult, că circumstanțele menționate supra au servit la micșorarea pedepsei aplicate inculpatului, astfel prima instanță la emiterea sentinței a ținut cont și de prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, care stipulează că în caz de aplicare a pedepsei închisorii inculpatul beneficiază de reducerea cu 1/3 din maximul și din minimul prevăzut de sancțiune, fiind stabilite noi limite cu care trebuie să opereze instanța de judecată la stabilirea pedepsei.

În conformitate cu prevederile art. 89 alin. (3) Cod penal, persoanelor liberate de pedeapsa penală li se aplică probațiunea, iar militarilor - termenul de probă. Instanța de apel a reținut că persoanelor liberate de pedeapsa penală li se aplică probațiunea și nu termenul de probă așa cum a indicat prima instanță în sentință or, termenul de probă se aplică militarilor.

În concluzie, instanța de apel a menționat că în conformitate cu prevederile art. 90 alin. (1) Cod penal, pedeapsa cu închisoarea stabilită lui Radiola Denis, se suspendă condiționat cu stabilirea termenului de probațiune de 1 ani, cu dispunerea neexecutării

pedepsei aplicate dacă, în perioada de probațiune pe care l-a fixat, condamnatul nu va săvârși o nouă infracțiune și, prin respectarea condițiilor probațiunii sau va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.

De asemenea, instanța de apel a remarcat că, prima instanță neîntemeiat a admis cerința acuzatorului de stat privind încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului a sumei de 1680 lei, pentru efectuarea raportului de constatare tehnico-științific or, acestea sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului.

Normele procedurale penale nu prevăd expres achitarea din contul condamnatului a cheltuielilor judiciare, care s-au constituit din cheltuieli pentru efectuarea expertizei judiciare. În acest context s-a reținut că, raportul de expertiză judiciară a fost ordonat de către organul de urmărire penală în vederea constatării dacă substanțele ridicate se referă la categoria substanțelor stupefiante, psihotrope sau precursor, în urma săvârșirii infracțiunii de către inculpatul Radiola Denis, fiind acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina acuzării și aceste cheltuieli sunt trecute, de fapt, în contul statului și nu urmează a fi puse pe seama inculpatului, or, aceste acțiuni țin de activitatea organului de urmărire penală, care are un rol activ în procesul de depistare a diferitor circumstanțe care dovedesc infracțiunea și identifică făptuitorul, pentru aducerea învinuirii de stat.

Trecerea cheltuielilor judiciare în procesul penal în contul statului își are temeiul în necesitatea desfășurării procesului penal din oficiu, pentru ca nici un infractor să nu rămână nepedepsit. Or, într-o situație contrară, acest principiu nu-și mai are valoarea.

Reieșind din aceste circumstanțe, instanța de apel a considerat oportun de a respinge cererea acuzatorului de stat cu privire la încasarea din contul lui Radiola Denis a cheltuielilor judiciare în mărime de 1680 lei.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, procurorul și avocatul Doroftei Roman au atacat-o cu recurs ordinar.

6.1 Procurorul a solicitat casarea deciziei în partea ce ține de neîncasarea cheltuielilor judiciare, cu menținerea sentinței contestate fără modificări.

În recurs se menționează că instanța de apel neîntemeiat a respins solicitarea procurorului cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 1680 lei din contul inculpatului pentru efectuarea raportului de constatare tehnico- științific în beneficiul statului.

6.2 Avocatul Doroftei Roman în numele inculpatului a atacat decizia instanței de apel cu recurs ordinar, solicitând casarea totală a deciziei și rejudecarea cauzei deoarece instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate și anume că potrivit art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. De asemenea instanța de apel rejudecând cauza în baza apelului exercitat de partea apărării a creat o situație mai gravă pentru apelant, deoarece a mărit termenul pedepsei de la 8 (opt) luni la termen de 1 (unu) an.

Decizia atacată prezintă deficiențe sub aspectul motivării, deoarece instanța nepronunându-se asupra motivelor invocate în apel, a făcut o motivare haotică, fără o argumentare concretă.

Nu este clar poziția instanței de apel care a stabilit inculpatului o pedeapsă mai gravă decât cea prevăzută de legea penală, astfel i s-a aplicat o pedeapsă individualizată contrar prevederilor legale. La individualizarea pedepsei aplicate inculpatului Radiola Denis nu au fost ținut cont pe deplin de toate circumstanțele cauzei.

Instanța de apel fără verificare minuțioasă a circumstanțelor cauzei, eronat a refuzat aplicarea prevederilor art. 79 alin. (1) Cod penal, or, circumstanțele indicate sunt împrejurări excepționale care nu predomină și caracterizează majoritatea cetățenilor și pot fi considerate excepționale, mai mult ca atât că ele au fost probate pe deplin prin materialele dosarului.

7. Nefiind de acord cu recursul declarat de procuror, avocatul Doroftei Roman a depus referință împotriva recursului, prin care solicit respingerea acestuia, ca fiind nefondat și vădit neîntemeiat.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare nominalizate pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acestea urmează a fi declarate inadmisibile din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar al procurorului, se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 2. și 4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind cheltuielile judiciare în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală, corect ținând cont de prevederile art. 385 alin. (1) pct. 14), 227 alin. (1) și (3), 141 Cod de procedură penală, care prescriu expres că la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare, suportate pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, care se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Pe lângă aceasta, recursul ordinar, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanțele au apreciat circumstanțele cauzei în latura cheltuielilor judiciare. Însă, pornind de la relevanțele art. 229 alin. (1) și (3), 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare,

instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate.

Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală.

Argumentul recurentului precum că alin. (2) al art. 143 Cod de procedură penală, conform căruia, *plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat*, este nerelevantă pentru situația dată, deoarece lege nu prevede expres încasarea acestor cheltuieli de la inculpat în folosul statului, nu se menționează că în cazul dat a fost efectuat raport de constatare tehnico-stiințifică ce se prevelează la art. 139-141 Cod de procedură penală.

În viziunea instanței de recurs concluziile expuse pe larg de către instanța de apel în decizia sa referitor la cheltuielile de judecată pentru expertize, sunt juste iar criticile recurentului nu constituie temeiuri de a răsturna situația în prezenta cauză, ce ar necesita intervenția instanței ierarhic superioare, în sensul casării hotărârii judecătorești adoptate de instanța de apel. Reținând prevederile sus menționate, Colegiul penal conchide că nu există temei legal pentru admiterea recursului ordinar declarat de procuror și, potrivit legii decide inadmisibilitatea lui, ca fiind vădit neîntemeiat.

Autorul recursului a menționat despre agravarea situației pentru inculpat ce contravine art. 425 Cod de procedură penală, neluând în considerația că instanța de apel a menținut sentința referitor la termenul închisorii de 8 luni, iar perioada de probațiune a redus-o de la 2 ani la 1 an. Astfel, instanța de apel nu a înrăutățit ci a îmbunătățit situația inculpatului. Colegiul penal consideră că acest temei al recursului urmează a fi respins ca neîntemeiat.

Referitor la neaplicarea prevederilor art 79 Cod penal, Colegiul penal consideră că instanța de apel detaliat a argumentat concluzia sa și corect a respins apelul în această parte, neconstatînd circumstanțe excepționale în privința inculpatului. Aceleași circumstanțe atenuante nu pot fi puse în baza aplicării a mai multor insituții, cum ar fi procedura simplificată prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală precum și în temeiul aplicării altor categorii de pedepse (art. 90 Cod penal), fără prezența a altor circumstanțe excepționale. Respectiv și aceste argumente ale recurentului sunt neîntemeiate.

Reieșind din cele expuse, Colegiul concluzionează că instanța de apel a pronunțat o decizie întemeiată și motivată, iar pedeapsa stabilită inculpatului, răspunde scopului de corectare și reeducare prevăzut de art. 61 Cod penal, care va duce la formarea unei atitudini pozitive a acestuia față de ordinea de drept, regulile de conviețuire socială și principiile morale, iar argumentele invocate de recurenți urmând a fi declarate ca vădit neîntemeiate.

Colegiul penal conchide că nu există temei legal pentru admiterea recursurilor ordinare declarate și potrivit legii decide inadmisibilitatea acestora, ca fiind vădit neîntemeiate.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de procurorul în procuratura de circumscripție Chișinău, Tăut Dorina, și de avocatul Doroftei Roman în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 11 decembrie 2018, în cauza penală privindu-l pe Radiola Denis XXXXX, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 30 decembrie 2019.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion